

THỰC TRẠNG VÀ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP CỦA HỌC SINH TIỂU HỌC TRÊN ĐỊA BÀN QUẬN ĐÔNG ĐA, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

NGUYỄN BẢO KHANH*

Ngày nhận bài: 11/11/2016; ngày sửa chữa: 16/11/2016; ngày duyệt đăng: 17/11/2016.

Abstract: The article analyses reality of teaching and learning outcome assessment at primary schools in Dongda district, Hanoi. Then, the article proposes solutions to manage learning outcome assessment and improve quality of learning assessment towards standards of skills and knowledge.

Keywords: Solutions, management, learning outcome assessment, primary school students, DongDa district.

Giao dục tiểu học là cấp học đầu tiên, là cơ sở nền tảng của giáo dục phổ thông. Sự ra đời của Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT ngày 28/8/2014 của Bộ GD-ĐT về Quy định đánh giá (ĐG) học sinh (HS) tiểu học và Thông tư số 22/2016/TT-BGDĐT Sửa đổi bổ sung một số điều của Quy định ĐG HS tiểu học ban hành kèm theo Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT đã tạo ra những chuyển biến tích cực trong việc ĐG kết quả học tập của HS tiểu học. Tuy nhiên, việc chuyển đổi từ ĐG kết quả giáo dục theo chương trình được xây dựng theo nội dung hiện hành sang ĐG kết quả theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực đã tạo ra không ít khó khăn đối với giáo viên (GV) tiểu học cũng như công tác quản lý (QL) hoạt động ĐG kết quả học tập của HS ở các trường tiểu học. Nếu đề xuất được biện pháp QL tốt hoạt động ĐG kết quả học tập của HS ở các trường tiểu học sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục tiểu học trong giai đoạn hiện nay.

1. Thực trạng công tác QL hoạt động ĐG kết quả học tập của HS một số trường tiểu học quận Đống Đa

Trong năm học 2015-2016, chúng tôi đã tiến hành kiểm tra thực trạng công tác QL kết quả học tập của HS tại 22 trường tiểu học trong toàn quận qua hồ sơ QL của 50 hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các trường với nội dung kiểm tra gồm: việc ra đề kiểm tra định kì; việc QL tổ chức kiểm tra định kì; việc chấm bài kiểm tra định kì; việc ghi nhận xét trong hồ sơ HS và việc QL của hiệu trưởng khi ĐG kết quả học tập của HS cuối cấp.

1.1. Thực trạng QL việc ra đề kiểm tra định kì

Kiểm tra định kì là một yêu cầu của Bộ GD-ĐT nhằm ĐG chất lượng định kì đối với HS tiểu học. QL tốt khâu ra đề kiểm tra định kì là một yêu cầu quan trọng trong ĐG chất lượng nhằm phản ánh đúng thực chất kết quả học tập của HS. Thực hiện theo Thông tư 30, hướng tới việc thực hiện Thông tư 22, việc ra đề kiểm tra định kì do các trường tiểu học thực hiện. Đối với HS lớp 1, 2, 3, 4, hiệu trưởng chịu trách nhiệm chỉ đạo GV chủ nhiệm, GV cùng dạy trong lớp và GV sẽ nhận lớp vào năm học tiếp theo cùng ra đề kiểm tra định kì cuối năm học, riêng đối với HS lớp 5 tổ chuyên môn sẽ chịu trách nhiệm ra đề kiểm tra định kì cuối năm học. Qua trao đổi với hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các trường, chúng tôi nhận thấy 10% giám hiệu các trường cho rằng: - Năng lực ra đề kiểm tra của các GV và cán bộ QL tại các trường tiểu học chưa đồng đều (chất lượng đề thi, kiểm soát, duyệt nội dung đề thi không đồng đều nhau); - Đề thi của một số trường chưa phù hợp, chưa khoa học (có khi bài viết chính tả số lượng chữ quá nhiều hoặc quá ít so với yêu cầu của khối lớp hoặc các bài trong đề kiểm tra quá khó hoặc quá dễ, ngay từ câu 1, câu 2 bài tập đã dành cho HS khá, hoặc không có câu khó dành cho HS giỏi dẫn đến các em HS giỏi làm bài chỉ hết ½ thời gian sau đó ngồi nói chuyện); - Đề kiểm tra của nhiều trường có tính phân loại chưa cao (chẳng hạn như có một thực tế là đa số HS đều đạt điểm cao, khó phân rõ HS giỏi với HS khá thông qua điểm số); - Đề kiểm tra đôi lúc

* Phòng Giáo dục và Đào tạo Đống Đa, Hà Nội

chưa bám sát chuẩn kiến thức kĩ năng (trong mô tả đề thi, trong đề thi còn chưa chính xác, rõ ràng về kiến thức, kĩ năng cần kiểm tra ĐG, do đó, đề thi được thiết kế chủ yếu theo kinh nghiệm, đôi khi không bám sát chuẩn, thiếu tính sáng tạo, mới); - Thành phần tham gia ra đề kiểm tra cuối năm có GV trực tiếp giảng dạy ra đề, do vậy tính bảo mật đề không cao.

1.2. Thực trạng công tác QL tổ chức kiểm tra định kì

Việc tổ chức kiểm tra định kì trong năm học là yêu cầu bắt buộc đối với các trường tiểu học. Để tìm hiểu việc QL, tổ chức kiểm tra định kì của các nhà trường trong quận Đống Đa, chúng tôi đã tiến hành điều tra các cán bộ làm công tác QL là hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các trường tiểu học và kiểm tra đột xuất trong quá trình tổ chức coi thi tại một số trường. Về công tác coi thi, bảo mật đề thi, giám sát thi đều nhìn chung được thực hiện đúng quy định, các văn bản đều được thực hiện, báo cáo đầy đủ và đúng quy định. Tuy vậy, vẫn còn tồn tại một số hạn chế như: công tác giám sát coi thi còn chưa chặt chẽ (khi kiểm tra đột xuất, vẫn còn hiện tượng HS nhìn, chép bài của bạn, một số biểu hiện chưa nghiêm túc của HS trong phòng thi; GV coi thi, giám sát, GV dạy các lớp còn nể nang nhau, ủng hộ nhau trong công tác coi thi).

1.3. Thực trạng QL việc chấm bài kiểm tra định kì

Công tác chấm bài thi nhìn chung được thực hiện đúng quy định, đảm bảo chấm chéo, đúng đáp án, biểu điểm. Tuy vậy, còn một số tồn tại như: - Việc chấm bài kiểm tra định kì ở một số nhà trường thường giao cho GV trong cùng khối chấm, nên có thể còn sự nể nang, tạo điều kiện lẫn nhau giữa GV dạy các lớp khác nhau nên điểm các lớp thường tương đương nhau, cao giống nhau; - Một số trường còn để GV mang bài của HS về nhà chấm, điều này dễ dẫn đến việc GV chấm thiếu chính xác, công bằng; - Có hiện tượng GV báo cáo chưa trung thực về ĐG chất lượng HS hoặc chấm bài chưa sát với biểu điểm của nhà trường. Đây là một thực tế trong công tác kiểm tra, ĐG chất lượng HS, vấn đề này đặt ra cho hiệu trưởng các trường cần phải có biện pháp QL phù hợp.

1.4. Thực trạng việc ghi nhận xét trong hồ sơ HS

Nhìn chung, các trường đều quán triệt ghi nhận xét trong hồ sơ HS (học bạ, sổ theo dõi chất lượng giáo dục) theo tinh thần chỉ đạo thống nhất của Sở GD-ĐT, thực hiện theo Thông tư 30. Tuy vậy, còn một số tồn tại có thể chỉ ra như sau:

- *Đối với học bạ:* + GV còn nhầm điểm của HS từ bài kiểm tra định kì sang học bạ; + GV còn tẩy xóa và sửa chữa nhiều trong học bạ, cắt dán học bạ; + Có GV

lại ghi trước nhận xét trong học bạ cho HS trước thời điểm kiểm tra định kì hoặc trước thời điểm kết thúc năm học.

- *Đối với sổ theo dõi chất lượng giáo dục:* + GV không ghi đầy đủ những nhận xét tháng đối với HS, chính điều này sẽ dẫn tới thiếu căn cứ để có nhận xét chính xác cuối kì, cuối năm học cho HS; + Do số lượng HS lớn, số lượng ghi nhận xét hàng tháng nhiều nên một số GV ghi nhận xét có sự trùng lặp lời nhận xét của nhiều HS trong lớp với nhau hoặc lời nhận xét chưa thật sự phù hợp với môn học và năng lực, phẩm chất của HS cần đạt với môn học đó.

1.5. QL của hiệu trưởng khi ĐG kết quả học tập của HS tiểu học cuối cấp học

QL việc ĐG chất lượng HS cuối cấp học là việc làm thường xuyên, trách nhiệm của hiệu trưởng các trường tiểu học. Nghiên cứu thực tế chất lượng chung của một số trường tiểu học quận Đống Đa, chúng tôi đặc biệt quan tâm tới kết quả học tập của khối lớp 5 là khối học cuối cùng trong cấp tiểu học và thể hiện rõ nhất kết quả đào tạo của cả cấp tiểu học. Hầu hết ở các trường tiểu học chất lượng của các em HS cuối cấp là rất cao so với các khối lớp khác, số lượng HS hoàn thành các môn học chiếm tỉ lệ 100%, không có HS chưa hoàn thành các môn học. Thực trạng này một mặt cho thấy trình độ HS, chất lượng của công tác dạy học nhưng mặt khác cũng cần phải kiểm tra, ĐG lại mức độ chính xác của kết quả ĐG. Thông qua việc trao đổi, phỏng vấn GV (những người trực tiếp ĐG HS, thực hiện các hoạt động ĐG kết quả học tập của HS) chúng tôi thấy rằng vẫn còn sự nể nang, áp lực thành tích ảnh hưởng đến mỗi GV, nhóm GV, tập thể GV trong hoạt động kiểm tra, ĐG.

Ngoài một số nguyên nhân khách quan dẫn đến một số tồn tại trình bày ở các mục trên như HS trên lớp nhiều, nhiều loại sổ ĐG khác nhau, GV còn phụ trách nhiều hoạt động khác nhau cùng với hoạt động kiểm tra, ĐG, còn có thể kể tới một số nguyên nhân chủ quan như: - Nhận thức của cán bộ QL về công tác kiểm tra, ĐG và đổi mới công tác kiểm tra, ĐG chưa đầy đủ, sâu sắc, toàn diện; - Chưa có sự chỉ đạo toàn diện, thống nhất, rõ ràng về các cách thức ghi hồ sơ ĐG, kiểm tra hồ sơ ĐG; - GV chưa thực sự nắm rõ các nguyên tắc ĐG và chưa sử dụng tốt các cách thức, kĩ thuật ĐG mới (ĐG thường xuyên, ĐG bằng nhận xét,...); - Công tác kiểm tra, giám sát công tác ĐG kết quả học tập của cấp trường, phòng, thành phố còn chưa được chặt chẽ, chuyên nghiệp và thực hiện chưa đến nơi; - Việc phối hợp với gia đình HS

trong kiểm tra, ĐG còn rời rạc, thiếu tính liên tục, toàn diện (không thông báo kịp thời thông tin ĐG về HS cho phụ huynh, ngược lại, phụ huynh có ít cơ hội thông báo, trao đổi với GV về tình hình học tập, tâm lí, sở thích,... của HS); - Năng lực của một bộ phận GV, cán bộ QL phụ trách việc ra đề kiểm tra còn chưa cao (chưa hiểu rõ mục tiêu, cách thức, phương tiện, phương pháp ĐG mới, chưa có những ví dụ và kinh nghiệm cụ thể sâu sắc về ĐG, chẳng hạn, ĐG năng lực, ĐG phẩm chất,...).

2. Một số biện pháp QL hoạt động ĐG kết quả học tập của HS tiểu học trên địa bàn quận Đống Đa, thành phố Hà Nội

Từ kết quả khảo sát và sơ bộ ĐG những mặt tồn tại và những nguyên nhân tồn tại đã trình bày ở trên, chúng tôi đã đề xuất và chỉ đạo thực hiện đồng loạt các biện pháp dưới đây trong năm học 2015-2016 và năm học 2016-2017 bước đầu thu được các kết quả tốt.

2.1. Nhóm biện pháp đối với cấp Sở, Phòng GD-ĐT

- *Biện pháp 1. Tập huấn cho cán bộ QL về các định hướng đổi mới kiểm tra, ĐG để nâng cao nhận thức về ý nghĩa và tầm quan trọng của việc ĐG kết quả học tập của HS:* Việc nâng cao nhận thức về ý nghĩa và tầm quan trọng của việc ĐG kết quả học tập của HS cho cán bộ QL giáo dục và GV là việc làm cần thiết để việc ĐG kết quả học tập của HS được thực hiện khoa học, chính xác và khách quan, góp phần nâng cao chất lượng dạy học và QL dạy học trong nhà trường nói chung và trường tiểu học nói riêng. Cụ thể, về phía Phòng GD-ĐT quận Đống Đa đã thường xuyên tổ chức những lớp tập huấn cho toàn bộ 100% GV, cán bộ QL tại các trường tiểu học trong toàn quận về việc triển khai thực hiện ĐG HS theo Thông tư 30 và Thông tư 22. Bên cạnh đó, tại các nhà trường, hiệu trưởng cần kịp thời triển khai thực hiện các thông tư của Bộ GD-ĐT về ĐG kết quả học tập của HS về các tổ khối, tới tận tay từng GV, đại diện cha mẹ HS và thường xuyên tổ chức các buổi tập huấn, học tập trao đổi ý kiến cho GV, cán bộ nhà trường trong công tác ĐG HS, các tổ chuyên môn cũng cần đưa nội dung trao đổi về vấn đề này vào trong các buổi sinh hoạt chuyên môn như một nội dung bắt buộc.

- *Biện pháp 2. Yêu cầu và lập kế hoạch kiểm tra, giám sát, ĐG công tác QL hoạt động ĐG kết quả học tập của HS tại các trường tiểu học (Kế hoạch, Phương pháp, phương tiện, thực hiện, kết quả, quá trình thực hiện công tác kiểm tra, ĐG):* Việc làm này giúp cho các nhà QL trong nhà trường

tiểu học định hướng chính xác việc kiểm tra định kì và việc ra đề kiểm tra của trường đúng theo chương trình quy định, có kế hoạch và đảm bảo thực hiện, đồng thời, cơ quan QL cấp trên có cơ sở kiểm tra, giám sát, đôn đốc thực hiện, ĐG đúng chất lượng công tác này, nâng cao chất lượng công tác. Có thể chỉ ra một số yêu cầu cần thực hiện: +) Đảm bảo đúng thời gian kiểm tra, thời điểm kiểm tra, nội dung kiểm tra theo quy chế nhằm đảm bảo chính xác ĐG chất lượng HS một cách toàn diện; +) Đảm bảo việc thực hiện nền nếp, hình thành thói quen và trở thành hệ thống nhất trong toàn nhà trường về chất lượng chung phù hợp với tình hình thực tế của trường; +) Đảm bảo tính bảo mật trong khi ra đề kiểm tra, và khi thực hiện quy trình kiểm tra một cách chính xác; +) Xây dựng chuẩn quy trình kiểm tra đối với GV, công nhân viên trong nhà trường trong việc thực hiện công tác ĐG HS; +) QL chặt chẽ thời lượng và các hình thức tổ chức ĐG HS trong bối cảnh không thi tốt nghiệp. Bắt đầu từ năm học 2015-2016, Phòng GD-ĐT quận luôn yêu cầu hiệu trưởng các trường có kế hoạch cụ thể trong việc QL hoạt động ĐG kết quả học tập của HS và đưa vào nội dung kế hoạch năm học của nhà trường. Kế hoạch này sẽ được tổ chuyên môn của Phòng GD-ĐT quận kiểm tra trước khi năm học mới bắt đầu; lên kế hoạch kiểm tra định kì và đột xuất.

- *Biện pháp 3. Tổ chức sinh hoạt chuyên đề với Hiệu trưởng, phó hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, GV cốt cán cấp (quận, thành phố) về công tác ĐG, ghi nhận xét cho HS của GV:* Mục tiêu là thống nhất cách thức thực hiện các chỉ đạo của Bộ GD-ĐT, của Sở GD-ĐT về công tác ĐG. Việc tập hợp hiệu trưởng, hiệu phó phụ trách chuyên môn và các GV cốt cán để đảm bảo tính thống nhất, toàn diện trong triển khai (cấp QL, đội ngũ thực hiện) để đạt hiệu quả, thông suốt và thống nhất.

2.2. Nhóm biện pháp đối với cấp Trường (dành cho hiệu trưởng các trường tiểu học)

- *Biện pháp 1. Tập huấn cho GV về các định hướng đổi mới kiểm tra, ĐG để nâng cao nhận thức về ý nghĩa và tầm quan trọng của việc ĐG kết quả học tập của HS.* Chẳng hạn, công tác ĐG hiện nay ở tiểu học được thực hiện theo Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT và Thông tư số 22/2016/TT-BGDĐT của Bộ GD-ĐT. Do đặc thù mỗi GV dạy tiểu học đều phải chủ nhiệm một lớp (trừ GV chuyên biệt) kết quả của mỗi HS được GV ĐG và ghi vào sổ theo dõi chất lượng giáo dục. Chính vì vậy, ngay từ đầu năm học, sau khi biên chế GV chủ nhiệm

các lớp, hiệu trưởng cần phải tổ chức quán triệt các thông tư này tới từng GV, từng tổ chuyên môn để họ thấy rõ trách nhiệm của mình trong việc ĐG, ghi điểm, ghi nhận xét trong hồ sơ của HS. Do vậy, ngay từ đầu năm học, các nhà trường cần đưa ra quy chế nhất định nhằm quy định trách nhiệm của từng cán bộ, GV đối với việc ĐG HS đúng quy định do Bộ GD-ĐT quy định. Hiệu trưởng cần tích cực phối hợp với tổ chuyên môn của Phòng GD-ĐT quận Đống Đa tổ chức những lớp tập huấn, hướng dẫn, chỉ đạo GV trong trường về những kinh nghiệm tổ chức kiểm tra, ĐG nghiêm túc, phản ánh đúng kết quả học tập của HS.

Chẳng hạn, hiện nay đang tập trung vào việc ĐG quá trình học tập, ĐG sự tiến bộ và kết quả học tập của HS theo chuẩn kiến thức, kĩ năng từng môn học và hoạt động giáo dục khác theo chương trình phổ thông cấp tiểu học; ĐG sự hình thành và phát triển một số năng lực của HS. Khâu ghi nhận xét cho HS là khâu quan trọng cần đảm bảo được tính khách quan, chính xác, khích lệ, biểu dương khen ngợi kịp thời đối với từng thành tích, tiến bộ của HS, giúp HS tự tin vươn lên trong học tập.

- **Biện pháp 2. Tổ chức sinh hoạt chuyên đề về công tác ĐG năng lực, phẩm chất HS; từ đó các tổ bộ môn thống nhất kế hoạch, nội dung, mục tiêu, cách thức ĐG cho toàn năm học, mỗi cấp học.** Từ các bản kế hoạch của mỗi tổ bộ môn, bộ phận, hiệu trưởng hoặc hiệu phó sẽ tổng hợp, rà soát để có kế hoạch công tác ĐG, trong kế hoạch tổng thể năm học. Từ đó, hiệu trưởng cần yêu cầu phó hiệu trưởng, khối trưởng, GV nắm chắc phân phối chương trình, kế hoạch dạy học, kế hoạch kiểm tra theo định kì cũng như các quy định về ĐG HS của Bộ GD-ĐT, các văn bản hướng dẫn về ĐG HS của Sở GD-ĐT Hà Nội, của Phòng GD-ĐT quận Đống Đa. Tất cả GV đều phải có phân phối chương trình, các văn bản hướng dẫn về ĐG HS tiểu học của Bộ GD-ĐT, của Sở GD-ĐT Hà Nội, của Phòng GD-ĐT quận Đống Đa.

- **Biện pháp 3. Hiệu trưởng các nhà trường tăng cường công tác chỉ đạo nâng cao chất lượng QL hoạt động ĐG kết quả học tập của HS:**+) QL chặt chẽ theo hệ thống việc ĐG kết quả học tập của HS (kiểm tra sổ sách, kiểm tra trực tiếp, giám sát thực hiện); +) Tăng cường trách nhiệm của mỗi GV trong hoạt động ĐG HS theo đúng quy trình; +) Đảm bảo cho việc thực hiện công tác kiểm tra, ĐG phải đúng, đủ, khách quan, thực chất; +) Đây là hoạt động quan trọng để nhà QL có định hướng chỉ đạo chuyên môn đối với GV nhằm điều chỉnh phương pháp dạy học phù hợp với đối tượng

HS, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học trong nhà trường, phù hợp với các hình thức ĐG mới.

3. Kết luận và kiến nghị

QL công tác kiểm tra, ĐG kết quả học tập của HS tại các trường tiểu học có một ý nghĩa quan trọng trong việc QL chất lượng giáo dục của nhà trường tiểu học. Để nâng cao chất lượng công tác kiểm tra, ĐG kết quả học tập của HS trong các trường tiểu học quận Đống Đa, thành phố Hà Nội, chúng tôi đã triển khai thực hiện đồng bộ các nhóm biện pháp trên và thu nhận thấy được những chuyển biến tích cực, kết quả bước đầu. Trong quá trình thực hiện, các nhóm biện pháp cần phải được vận dụng linh hoạt, phù hợp với các nhiệm vụ khác nữa của mỗi nhà trường, mỗi phòng, sở GD-ĐT. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Đặng Vũ Hoạt - Hà Thế Ngữ (1998). *Những vấn đề cốt yếu của quản lí (tập 1)*. NXB Giáo dục.
- [2] Trần Kiều (2011). *Đánh giá kết quả học tập ở tiểu học*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [3] Nguyễn Đức Minh (2015). *Đổi mới đánh giá kết quả giáo dục học sinh tiểu học*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [4] Bộ GD-ĐT (2014). *Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT ngày 28/8/2014 của Bộ GD-ĐT quy định đánh giá học sinh tiểu học*.
- [5] Bộ GD-ĐT (2016). *Thông tư số 22/2016/TT-BGDĐT ngày 22/9/2016 của Bộ GD-ĐT về sửa đổi, bổ sung một số điều của Quy định đánh giá học sinh tiểu học ban hành kèm theo Thông tư số 30/2014/TT-BGDĐT ngày 28/4/2014 của Bộ trưởng GD-ĐT*.

Thực trạng và biện pháp quản lí hoạt động...

(Tiếp theo trang 42)

chất lượng của hoạt động học tập đáp ứng với những đòi hỏi đổi mới trong GD-ĐT. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Thủ tướng Chính phủ (2010). *Chỉ thị số 296/CT-TTg ngày 27/02/2010 về “Đổi mới quản lí giáo dục đại học giai đoạn 2010-2012”*.
- [2] Bộ GD-ĐT (2010). *Đổi mới quản lí hệ thống giáo dục đại học giai đoạn 2010-2012*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- [3] Hoàng Anh - Đỗ Thị Châu (2008). *Tự học của sinh viên*. NXB Giáo dục.
- [4] Bùi Minh Hiền (chủ biên) (2006). *Quản lí giáo dục*. NXB Đại học Sư phạm.
- [5] Phan Trọng Ngọ (2005). *Dạy học và phương pháp dạy học trong nhà trường*. NXB Đại học Sư phạm.